

**Minna
Säävälä**

Minne menet ihminen?

**MITÄ JOKAISEN TULISI TIETÄÄ
VÄESTÖILMIÖISTÄ**

Gaudeamus

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut teoksen kirjoittamista.

Copyright © 2021 Tekijä & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Satu Kontinen
Ulkoasun suunnittelu: Ville Karppanen

KL 31.5 • UDK 314

ISBN 978-952-345-143-8

Painopaikka: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2021

Sisällys

.....

Johdanto: Täyttävätkö ihmiset maan?, 9

1. Numeroiden taika, 17

Mitä väestö oikein on?, 17

Miksi ihmisten määrä pitäisi tietää?, 22

Kuka kuuluu väestöön?, 27

Suomi osana maailmaa, 29

2. Miten tässä näin kävi? Maailman väestöhistoria pähkinäkuoressa, 35

Varhaiset metsästäjä-keräilijät, 39

Maanviljely räjäyttää pankin, 42

Arkiset lapsikuolemat, 46

Eurooppa johtaa maailman väestönkasvun aikaan, 48

Väestöllisen muuntumisen teoria, 52

Lapsikuolleisuuden ja syntyvyyden yhteys, 55

Loppuuko väestön muuntuminen?, 59

3. Paisuvat massat – voiko maapallo elättää kaikki?, 63

Hyödyllistä jossittelua, 64

Miksi väestöennusteet eivät aina toteudu?, 65

YK:n ennusteen kaksi kritiikkiä, 71

Riittääkö ruokaa ja vettä?, 76

Väestö kasvaa Aasiassa ja sitten Afrikassa, 84

Onko elämä helpompaa kaupungeissa?, 91

Pakkokeinot Intiassa ja Kiinassa, 93

Kehitys ehkäisyvälineenä, 98

Miksei ehkäisyä käytetä kehitysmaissa enempää?, 102

4. Toteutumattomat toiveet: syntyvyyden vajoaminen, 115

Kuudesta lapsesta runsaaseen yhteen lapseen, 117

Lapsia toivotaan yhä, 120

Lapsettomuushoidot yleistyvät, 121

Miksi lapsentekoa lykätään?, 123

Lapset elämäntapakysymyksenä, 128

Ilman puolisoa lasta on vaikea saada, 130

Jatkuuko syntyvyyden lasku?, 133

Miksi alhainen lapsiluku on ongelma?, 135

Syntyvyyteen voidaan vaikuttaa, 137

**5. Tuhkauurna vai kukkamaljako
– mitä maailman harmaantumisesta seuraa?, 145**

Ihmiset elävät yhä pidempään, 146

Jatkuuko eliniän piteneminen?, 151

Covid-19-pandemia ja muut kuolemansyyt, 153

Iäkkäiden määrä haastaa hyvinvointivaltion, 159

Huoli eläkkeistä, 165

Iän merkitys muuttuu, 169

Ikääntyvä maa, 172

Kaupunki ja maaseutu kulkevat eri teitä, 176

6. Muuttovirrat, 183

Muuttoliike väestöllisenä perusilmiönä, 185

Muuttoliikkeen historiaa, 189

Mikä saa lähtemään?, 192

Maahanmuuttajista vain pieni osa on pakolaisia, 196

Muuttoa toivovia on eniten Saharan eteläpuolisessa
Afrikassa, 199

Korjaako maahanmuutto ikääntyvän Suomen
väestörakenteen?, 205

Voiko väestö vaihtua pakolla?, 208

Euroopan muslimit, 211

Lopuksi: Väki vanhenee ja moninaistuu, 217

Väestönkasvu, 218

Harmaantuva maa – ja maailma, 219

Siirtolaisuus jatkuu ja lisääntyy, 222

Väestölukutaitoa tarvitaan, 224

Sanasto, 227

Viitteet, 235

Kuvalähteet, 243

Kirjallisuus, 244

Hakemisto, 263

Kiitokset, 267

Kirjoittaja, 268

Tietolaatikot

Väestö-sanana alkuperä, 18

Hedelmällisyyden palvontaa?, 47

Paiseruton aiheuttaja, 49

Syntymiin liittyvät käsitteet, 87

Tulevaisuuskäsitykset vaikuttavat lastenhankintaan, 111

Onko lapsi ilmastohaitta?, 132

Lasten hankkimista vai lasten saamista?, 141

Kuolemansyytilastot, 147

Väestö liikevoimana ja jakovaran tuottajana, 163

Paljonko Suomessa on maahanmuuttajia?, 188

Ilmastosiirtolaisia, 194

Ohjeita väestöä koskevien uutisten ja tutkimusten lukemiseen, 226